

## **Etelä-Savon kauppakamarin lausunto (jätetty lausuntopalvelu.fi 19.5.2023)**

### **Henkilöjunaliikenteen palvelut 2030-luvulla**

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/22799/2022

#### **Näkemyksenne henkilöjunaliikenteen roolista liikennejärjestelmässä ja tulevaisuuden näkymät perusteluineen?**

Henkilöjunaliikenne on keskeisessä roolissa alueiden saavutettavuuden ja elinkeinoelämän sijoittumisen kannalta. Nopeiden rautatieyhteyksien merkitys kasvaa entisestään, kun ihmisten liikkumistarpeet monipuolistuvat ja etätyö lisääntyy. Toimivat henkilöjunayhteydet tukevat etätyön sijoittumista eripuolille Suomea ja parantavat alueiden kilpailukykyä, asukaskehitystä sekä yritysten sijoittumista.

Raideliikenteen lisääntyminen tukee Suomen hiilidioksidipäästöjen vähentämisen tavoitteita. Alueiden välisen saavutettavuuden kehittäminen raideliikenteen avulla mutta muut liikennemuodot huomioiden on tärkeää. Savon radan heikentynyt kunto ja kasvaneet liikennemäärät tulee huomioida investointien laatimisessa jatkossa. Samoin on kiinnitettävä huomiota riittävään vuorotarjontaan, jotta juna tulisi houkuttelevaksi vaihtoehdoksi liikkumisen tapaa valittaessa.

#### **Mielipiteenne Open access –periaatteen toimivuudesta palveluiden kehittymiseksi ja kilpailun lisäämiseksi Suomen rautatieliikenteen markkinoilla perusteluineen? sikko avoimelle kysymykselle**

Suomen rautatiemarkkina on suhteellisen pieni raideleveys haastava. Open Access mallia tulisi täydentää sellaisilla malleilla, joka houkuttelisi kilpailua esimerkiksi eriyttämällä kaluston ja operoinnin toiminta. Varikkojen ja huoltokaluston osalta on tärkeää mahdollistaa palvelut mahdollisimman kattavasti eri toimijoille.

#### **Mitä muita kuin muistiossa esitettyjä näkökulmia tulisi ottaa huomioon määrittäessä tulevaa palvelutasoa?**

Maakuntakeskusten sekä suurempien muiden rautatiekaupunkien välisen liikenteen tulisi mahdollistaa työssäkäynti kaupunkien välillä. Tällä hetkellä vuorotarjonta ei esimerkiksi Savon radalla mahdollista tätä edes Helsingin suhteen. Itä-Suomi on jäänyt ajallisessa saavutettavuudessa Länsi-Suomea jälkeen. Raideliikenteen houkuttelevuuden parantamiseksi tämä epäsuhta tulisi korjata.

#### **Millaisia investointeja henkilöjunaliikenteen kilpailun avaaminen mielestänne edellyttää?**

Keskeistä on kaluston omistajuuteen liittyvät kysymykset sekä raideinfran kunto ja houkuttelevuus matkustajien kannalta. Nopeat yhteydet lisäävät kysyntää ja siten lisäävät kiinnostusta markkinoilla.

Julkisen toimijoiden tulisi huolehtia paitsi ratojen, myös asemainfran toimivuudesta ja kunnosta sisältäen myös odotustilat ja matkustajien palvelut. Myös lipunmyyntijärjestelmien tulisi olla kaikille toimijoille avoimet ja sellaiset, jotka mahdollistavat eri palveluntarjoajien hinta ja aikatauluvertailun yhdestä paikasta.

### **Kuinka parhaiten mielestänne taataan toimijoiden syrjimätön pääsy kalustoon, varikoille, asemille ja huoltopalveluihin**

Suomen kaltaisessa maassa aidon kilpailun toteutuminen vaatii kaluston ja operoinnin sekä huolto ja varikkotoimien eriyttämistä. Julkisen toimijan on huolehdittava asemien tasosta ja riittävästä palveluista.

### **Näkemyksenne henkilöjunaliikenteen palveluiden ja infrastruktuurin tulevaisuuden rahoitukseen?**

Itsekannattava toimiva julkinen liikenne ei Suomessa toteudu vaan tietyille alueille ja väleille vaaditaan välttämättä julkisin rahoin ostettua liikennettä. Tämän ostoliikenteen tulisi olla kaikkia alueita ja niiden palvelutarpeita tasapuolisesti kehittävää.

Lähiliikenteen osalta pääkaupunkiseudun ulkopuolella tulisi luoda toimiva malli kuntien ja yksityisten tahojen osallistumisesta rahoitukseen.

### **Kuinka henkilöjunaliikenteen ostot tulisi organisoida, resursoida ja rahoittaa tulevaisuudessa?**

Kilpailutuksissa tulee ottaa sellaisia kokonaisuuksia, joissa on mukana myös kannattamattomampia reittejä. Matkaketjut tulisi tarkastella kokonaisuutena niin että linja-auto liikenne otetaan huomioon hiljaisemmilla osilla ja syöttöliikenteenä.

### **Näkemyksenne hankkeen mahdollisesta aikataulusta?**

Arviomuistiossa esitetty aikataulu on sopiva